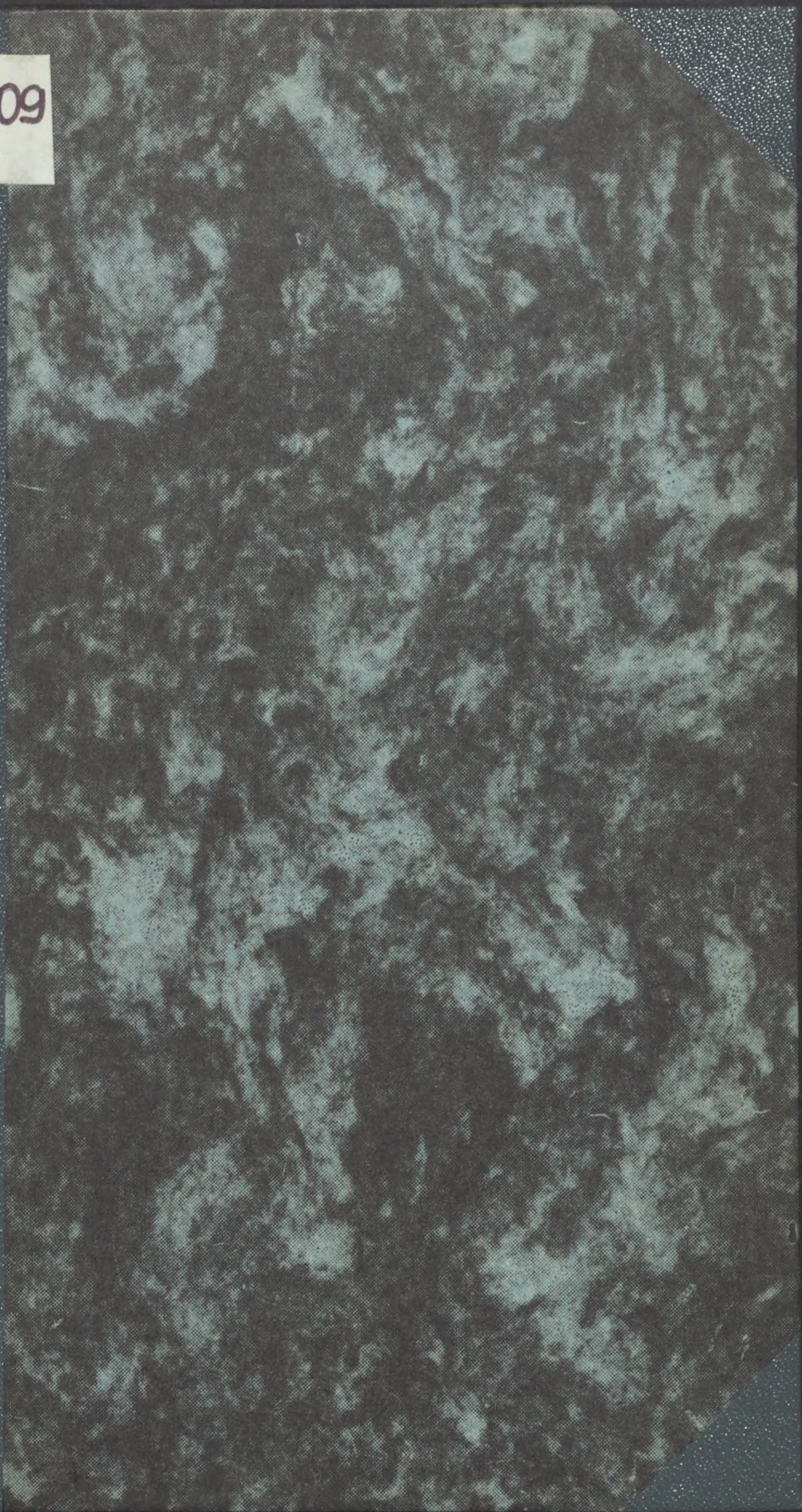
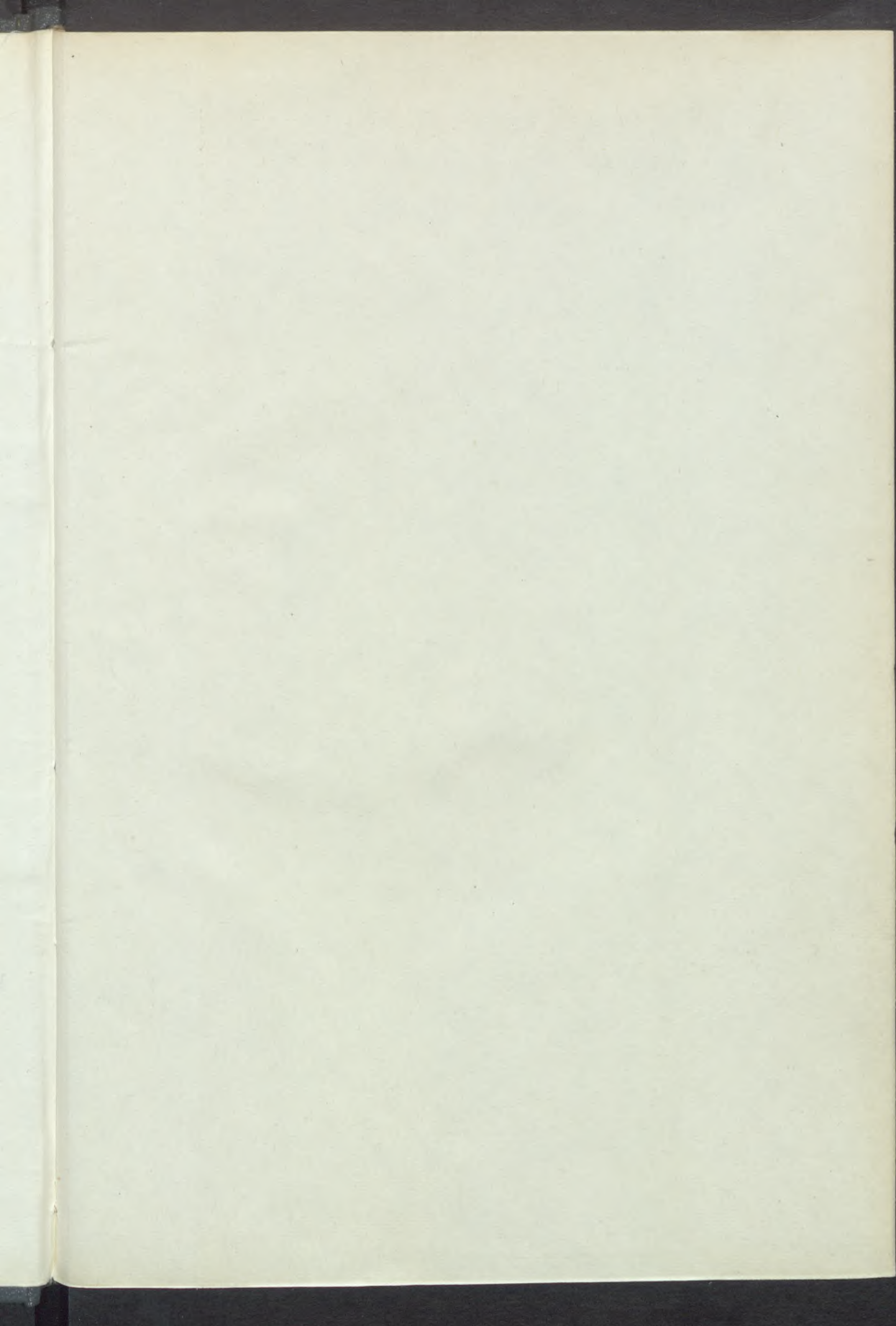

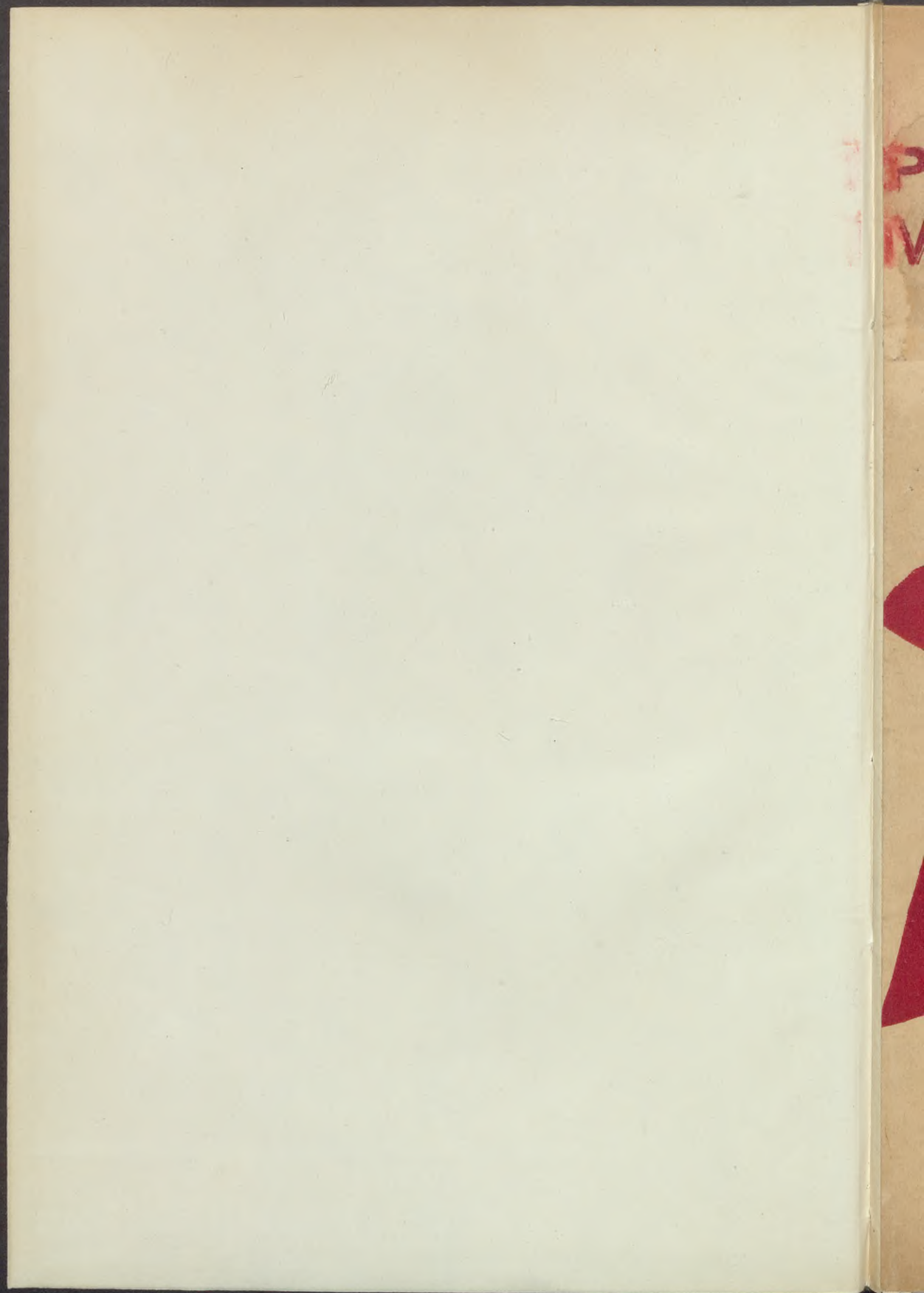
208.709

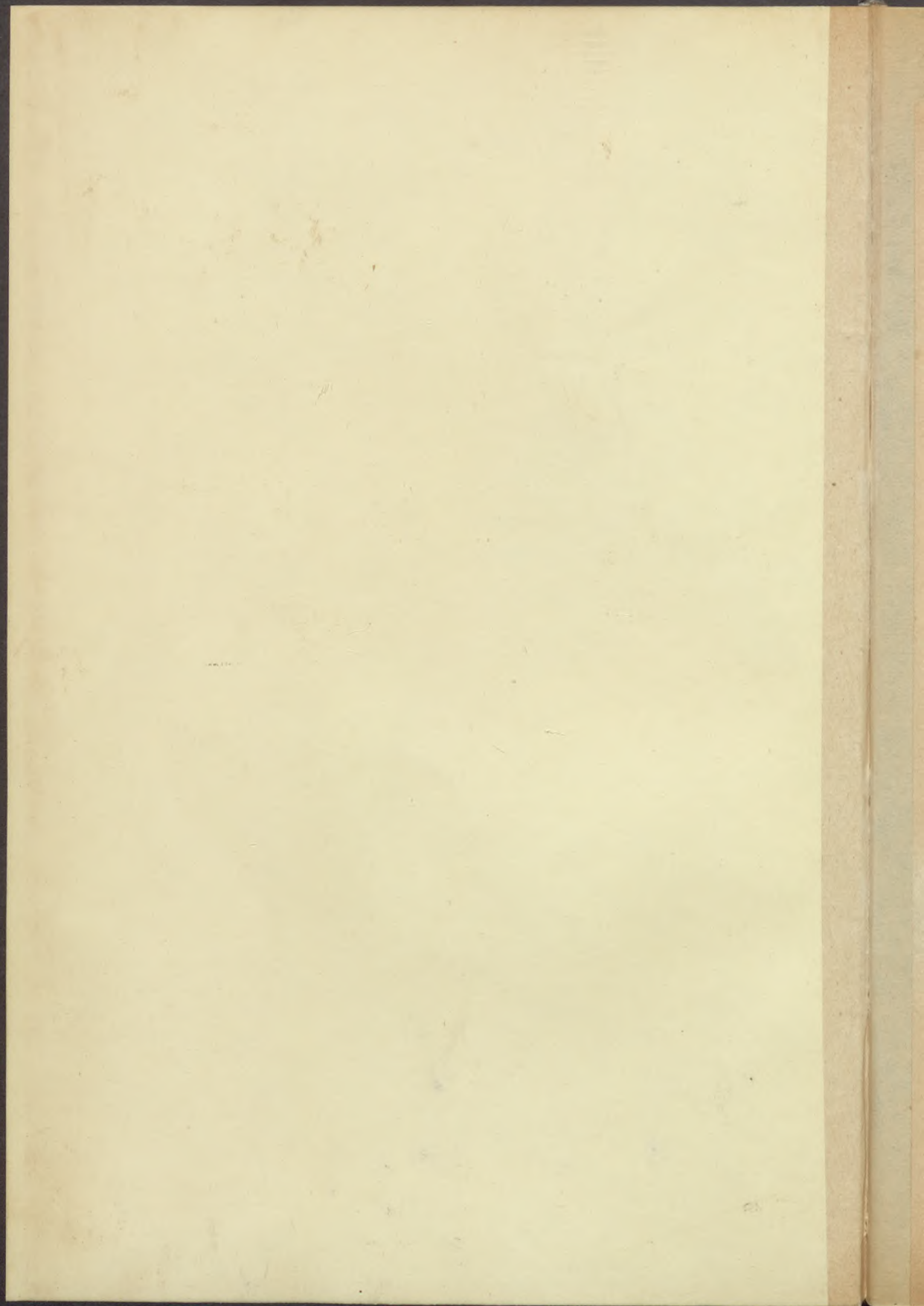
208709

**PERNEKI
MIHÁLY**

2000 VOLT

Szabad Írás kiadása

PERNEKI MIHÁLY

2000 VOLT

Faust Örményelv

Perneki Mihály

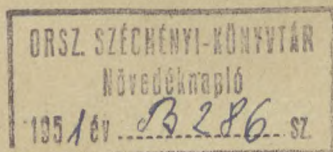
1934. 1934.

SZABAD ÍRÁS KIADÁSA 1934

Kiadásért a szerző felel.

208.709

Gyarmati Ferenc könyvnyomdája Budapest, VIII., Hunyadi-u. 10.

Az út

Olyan kapuk előtt állunk,
melynek kilincsét még nem érinthette a tömeg.
Igyekeznünk kell irodalmi mérnökké válni,
lóerőben számítani a művészetet,
milliméter pontosan meghatározni a műfaj útját
mely célhoz vezet.
Nem ködös ígét kell hirdetnünk
öreg szavazógépeknek,
hanem sokatjelentő tömondatot
berregő vérű ifjúmunkásoknak,
hogy közösen kifeszíthessük a jövőt burkából.

Aki írásomban túlzást,
torzitást, vagy hatásvadászatot lát,
az kávéházi asztalok mellől szemléli a világot,
naponta legalább háromszor eszik,
hetenként egyszer fürdik
és ötlámpás rádiója van.

Én az utak széléről szakítom
a feltörtlábú szavakat,
hirdetem a filozófia toloncházából
megszökött eszméket,
s ha irodalmilag kötéláltali halálra ítélnének is érte,
nem baj,
irodalmi akasztófavirágnak lenni sem utolsó dolog,
s történtek már olyan csodák,
hogy a halott tovább élt mint a hóhér.

2000 Volt

2000 Volttal öblítették ki belőlük az életet,
fölényesen s érzéketlenül,
mint testét valamely uccalány a futóvendég után.
A rádió derütől sugárzó arccal
jelentette a világnak,
hogy szobatisztává tették a társadalmi rendet:
Sacco és Vanzetti nincs többé;
szénné feketedve,
eltorzult arccal maradtak a villamosszékekben.

Pedig kivégzésük előtt elment a tiltakozás,
vörösre izzottak a kábelek a felháborodástól,
de mit ér a tiltakozó szó,
bármennyire is szívből jöjjön az,
2000 Volttal szemben.

Most még kevés volt volt a tömeg ereje,
mert egyhelyben állva, függőlegesen feszült az égig,
de ha szétterül, megindul s előnti a földet,
kicsapnak a villamosszékek,
akasztófa, hóhérbárd biztosítékai.

Temetés

Az osztályok harcában esett el,
a halál kaszája idő előtt kiütötte kezéből a sarlót.
Temetésén nem volt pap, szenteltvíz, gyertya,
könny is alig esett,
összetört testét gyalultatlan koporsó zárta,
halotti beszédét a lefoglalt iratok képezték,
mely az ügyészség aktacsomói közt várja a feltámadást.

Kipp-kopp-kopp-kopp, — hullt rá a rög,
majd vörös virágok özöne borult a sírra
s egy névtelen a gyászoló tömegből
észrevétlenül felemelte a kihullott sarlót
és elindult az irdatlan mezőkre, vágni a rendet.

Kopó

Minden pillanatban készen állt, hogy a vad után vesse magát és lerakja azt kenyéradója lábához.

Gazdája, mikor milyen kedve volt, úgy bánt vele, hol megsímogatta, hol oldalbarúgta.

Egyszer nagyon betévedt a rengetegbe s szemben találta magát egy farkassal. Bátorsága rögtön inába szállt, két első lábát összetette s úgy kért, könyörgött, rokonságra hivatkozott, javulást ígért, csakhogy ne bántsa.

Az buta nagylelkűségében útjára engedte.

A kopó hálából nyomra vezette gazdáját s a farkastanyát összedúlták.

De sok gonoszságáért utólérte végzete. Egy vadászat alkalmával csúnyán megtépázták, húsát szilánkokra szaggatták, csontját összetörték. . . . Éles vinnyogással hívta gazdáját segítségül, de az csak akkor mert hozzá közeledni, mikor a vadak már továbbálltak. Lábával fölkelésre nógatta, s mivel nem birt, rámordult: — Dögölj meg! Mit csináljak veled? . . . a kopó csak addig kopó míg hasznot hajt, azontúl ugyanolyan közönséges kuvasz, milyen ezrével szaladgál az uccán — ezzel sarkon fordult s otthagya sorsára.

Informátor

Élő szemétdomb volt,
az aljasság TBC-je áradt belőle.
Akivel szóbaállt megfertőzte,
kavernát csipett életébe,
pozitívek lettek papírai.
Robbanó eszméket ültetett az éhes tömegbe,
később lefogatta őket,
bilincset rakatott rájuk
s szállította a börtönökbe, honnan fizetést húzott.

Vígan és jól élt,
de a cellákban rothadó hús szaga
néha orra alá vágott
s boldogságát megrontotta az a tudat,
hogy az utolsó ítéleten
lyukas fejjel lesz kénytelen megjelenni.

Sztrájkőrők

Néma volt a gyár,
halotti leplet borított fölé a szolidaritás.

Második héten sztrájkőrők jöttek,
kik megtagadták közös anyjukat a proletariátust,
s beírták magukat a mosdatlannevűek közé.

A gépek megindultak.
Némelyik szomorúan fűtyült géptorkával,
mint a léphez ragadt feketerigó.

Kint mint harci mén topogott a tömeg,
felnyergelt indulatokból csöpögött a vér.
Este megütköztek;
egy fiatal sztrájkőrő
halva maradt a gyárkapú előtt,
nyitott, meredt szeme bűnbánóan nézett a kék egekbe.

Másnap ismét néma maradt a gyár.

Bedó

Egy uradalomban a bivalyokkal
bedóba húzták az igát.
Naphosszat hajcsárok ostora pattogott hátukon,
elő volt írva: hányat és hogyan kell lépni, húzni,
fejet, lábat hogy kell tartani,
félrenézni nem volt szabad;
ha izzadság tajtékzott szügyükről,
vagy légy repült tarkójukra,
farkukat nem használhatták,
mert „a hab úgyis kiver, a légy ismét visszarepül”
— oktatta őket a hajcsár.
De mivel a fák sem nőnek az égig,
a bivaly sem olyan nagy bivaly,
hogy saját érdekét ne tudná szem előtt tartani;
egy este, amint a fáradtságtól meglazult csontokkal
piszkos almukra pihenni dültek, elhatározták,
hogy másnap nem engedik az igát nyakukba akasztani,
mert a bedó még állatnak sem való.

Határozatukhoz hűek maradtak,
másnap a befogás alkalmával kitörték,
csordástól rohantak végig a határon,
legázoltak mindent és mindenkit
ki útjukat akarta állni.

Hetek múlva sokat közüllök megijesztett a nagy szabadság
és visszaszökött.

Jól orron-szájon verték,
ismét igába fogták, még keményebbül, még bedóbbul.

A többi örök réme maradt az uradalomnak.

Urasági cseléd

Születése óta mindig földet, bányát túrt,
gyárban dolgozott,
ezek fejében másé volt a haszon,
övé a kenyér és vöröshagyma.

Mikor megnősült,
cseléd lett az uradalomnál
s úgy tervezte, hogy becsületes munkával
kis portát szerez,
hogyan öreg napjaira legyen hol meghúznia magát.

Keményen dolgozott, — ingóban, ingatlanban,
időben, pénzben, mindenben az uraság érdekét nézte
s napi párórás pihenőjéből időt szakított,
hogyan a község könyvtárában levő könyvekből művelje magát.

Az évek cudarul megtaposták,
de a könyvekből arra a megállapításra jutott,
hogyan minden szegény, de becsületes ember
idővel elnyeri jutalmát.
Izmaikt még jobban nekifeszítette a munkának,
becsületét még jobban az uraság mellé állította,
nem elégedetlenkedett semmiért,
pedig feleségével és négy gyermekével éhezett
s három családdal lakott együvé zsúfolva
egy ólszerű cselédségi lakásban.
Mások elégedetlenkedtek, ő nyugodtan túrt,
mert a könyvek új kiadásban ígérték
a szegény, de becsületes ember méltó jutalmát.

Idő előtt öregedni, gyengülni kezdett,
becsületessége kutyahűségé fajult.

Egy napon meghalt egyik cseléd társa
s mivel a családnak nem volt pénze,
a pap nem akarta eltemetni
az ugyancsak szegény, de becsületes embert,
ezenfelül mire visszaérték a temetésről,
várta őket az urasági ispán
s tudatta a síró-rívó özveggel,
hogyan három napon belül el kell hagyniok a lakást.

Ekkor megroppant hite.
Hozzájárult még,
hogy tiltott könyveket csempészték a cselédek közé,
mit ha vonakodva is, de elolvasott.
Utána más színben látta a világot,
szánta, bánta azt az erőt,
mit az uraság mellé állított,
ahelyett, hogy a többi cselédnek segített volna,
kik osztályuk érdekét tartották szem előtt.

Mivel a baj nem szokott egyedül járni,
tehetetlen öregségére való hivatkozással
az uraság máról-holnapra elbocsájtotta.
Ekkor már nemcsak hite,
de idegei is összeroppantak.
Napokig étlen-szomjan ült otthonában,
vagy hetekig csavargott össze-vissza,
hol sirt, mint kis gyermek, hol nevetett,
hol bégetett, hol kukorikult,
mind furcsábban és furcsábban viselkedett,
míg egy nap kitört rajta a téboly,
tört-zúzott mindent és mindenkit magakörül;
úgy szállították be összekötözve
a békésgyulai kórház dühöngő-osztályára
a szegény, de talpig becsületes embert.

A nyugdíjas

Életükön keresztül a hivatalos kivonulásoknál
ők képviselték a „dolgozó tömeg”-et,
ők voltak a „rend”, az „oszlop”, a „megbízható elem”,
ők a fűszeres, hentes, rőfös féltveőrzött vásárlója,
ők a mérleg másik serpenyője,
a bizonytalanpénzű munkással szemben.
Az ő szívük zsírosodott
a kényelmes öregség tudatára,
„csak” harminchat évig kellett a számlálétra
ágas-bogas fáján fölfelé kúszni,
hogy elérjék a teljes fizetési nyugdíjat,
a családházat, zsúfolt élés- és fáskamrát,
a mindennap biztosan tojó tyúkot.

De ma mindez a múlté ;
ő is bérbe lakik a horpadtmellű proletárral együtt,
micisapkával, ledegradált egyenruhában malmozik
munkanélküliekkel a terek padjain ;
fűszeres, hentes, rőfös ügyet sem vetnek rá,
a világválság elnyisszentette nyakát
biztosan tojó tyúkjának,
élés- és fáskamrája üresen pang
s gyomrán keresztül
kezd megbízhatatlan és rendetlen lenni . . .

. . . ma még csak halkán elégedetlenkedik,
hogy holnap ordítva követeljen.

Rizs

Wu-Heng-Csong kuli Kantonban lakott,
de kívüle sok ilyen kuli élt még Kantonban,
kiknek rövid álmuk után első szavuk
mindig Buddhához szólt:

— Add meg a mi mindennapi rizsünket. —

Buddha valahányszor bement égi hivatalába,
ott találta ezek kérvényét,
olvasatlanul dobta a papírkosárba,
mint ami nem tartozik ügykörébe
s csodálkozott az emberi butaságon,
hogy rizst mennek hozzá kérni,
holott köztudomású, az ő részvényei
Buddha és társai alatt a paradicsomban vannak érdekelve,
s éppen a föld az, honnan az imák szállnak,
mely keresztül-kasul van futva rizsföldekkel,
rajta élnek, dolgoznak,
befejezte égi tépelődését:

— Aki ezekután is engem ostromol,
megérdemli, hogy éhenpusztuljon.

Wu-Heng Csong és társai a sok reménytelen
égi utazástól kifáradva gondolkozni kezdtek.
(A történelem során tapasztaltuk,
mindig baj volt, ha a kuli gondolkozni kezdett.)
Csodálkozva vonták le butaságuk végeredményét,
hogy az éig képesek voltak imájukkal gyalogolni,
mikor a rizs tényleg a lábuk alatt hever.
Ásót, kapát, puskát ragadtak,
visszahódították a rizsföldeket,
s azóta boldogabban élnek,
mint Buddha a paradicsomban.

Dohánykertész

Több száz holdon gondozott dohányt az uraságnak,
melynek páncélszekrénye
minden ős után megtelt haszonnal,
míg az ő csontjaiban megaszalódott a velő,
s izmai szétmálltak a baromi munkában.

Vágáskor eldugott sajátmagának is
néhány kilót e drága levelekből,
melyre erejét és idejét ölte,
hisz kommenciós bére oly siralmasan kevés volt,
hogy azt ön maga előtt is szégyelte bevallani;
nem tellett belőle trafikra,

A finánc viszont azért él az adózók pénzéből,
hogy felkutassa az ily „gaztetteket”,
tekintély s egyéb tiszteletre tanítsa a parasztot,
aki ős feje dacára sem tanulta meg,
hogy egy minden jóval tele hombárban
inkább becsülettel éhendögöljön,
semhogy becestelenül csillapítsa
étel- vagy nikotinéhségét,
hisz az iskoláskönyvekben tucattjára vannak fűzve
okulásképp az ily becsületesen kimúlt fakírok.

Most ott dúlt-fúlt magában putriszerű vackán,
dohánykertész létére
szárított krumplilevelet gyömöszölt pipájába,
pár pengős kommenciós bérét
büntetésképp kellett beszolgáltatni egy csekken
a Tek. M. kir. Pénzügyigazgatóságnak.

Égi, földi nagyságokat káromolt;
emlegette érdemeit:
két fiát, kiket elvitt a harctér,
sajátmagát, nyavalyáival meg kítüntetésével
s nagyokat köpött a keserű krumplilé után.
Haragjában már a dohánykertészek szele terjengett

Nem szeretnék ekkor fináncbőrben találkozni vele.

A padok

Ha nyögni, beszélni, fájdalmat érezni tudnának a padok,
az egész város egy üvöltő szörnyeteg lenne.

Öngyilkosjelölt, munkanélküli,
hajléktalan, ágytalan szerelmes szenved rajtuk,
kiket, mint kellemetlen falatot,
kiköptek a végtelen uccára.

Az egyik véraláfutásos reményét kötözgeti,
másik kétségbeesetten vigyáz, rá ne tapossanak,
harmadik öklét köszörüli.

A padokon eszmék, ábrándok születnek,
néha gyerek is,

A padon eszmék, ábrándok halnak meg,
néha gyerek is.

Ha a padok örülni tudnának,
az örömtől lombba borulnának,
mikor a köszörült öklüek
dacosan elvonulnak előtte.

Kultura

Egy istenhátamögötti országban,
hol eddig boldogan és szabadon éltek az emberek,
átlagos életkor a 90 év volt,
100 élve született csecsemő közül 90 megmaradt,
mindenkinek jutott kenyér, hús, tej, hal, banán bőven,
munkanélküliséget nem ismertek, —
elindult a pap, katona, gyáros, fogházigazgató
és kerítőasszony kulturát terjeszteni.
Építettek szeszgyárat, templomot, kórházat,
fogházat, találkahelyet,
kibővítették a temetőt,
dézsmát vetettek testre, lélekre, kenyérre, halra, —
az életkor 90-ről 60-ra szállt,
a csecsemők közül több meghalt mint született,
az emberek éheztek, munkanélkül lődörögtek,
soha nem ismert nyavalyájukat kenegették
s rohamosan pusztultak a kultura áldásaitól,
de a világsajtó plakátbetükkkel hirdette:
„Istenhátamögötti országban
megteremtettük a kulturát.”

Szeretetcsomag

Tél volt, erdőn-mezőn rakásra fagytak a vadak,
s mivel a város ezek hijján volt,
alázatos, szelíd, megfagyott emberek lelke
szállt a zuzmára szárnyán.
A zimankós idő megindította a társadalom lelkét is
s szeretetcsomagokat kezdett osztogatni,
kinek bejelentett lakása volt
s a léleknyomozók alkalmasnak találták
egy szeretetcsomag elfogyasztására.
Előbb meggyóntatták, áldoztatták őket,
ha már ruhájukat nem tudták kimosni,
legalább lelküket rakták tisztába,
majd különféle szónoklási lázban szenvedő
öregedő férfiakat, nőket kellett végighallgatniok,
hosszú sorban felállni, órákig várni.
Volt, aki két-három szelet csokoládét kapott,
fül-, bokavédőt, félmarék kekszet,
utalványt ötven kiló fagyos krumplira, káposztára,
minek szemétrehordása pénzbe került volna,
s előfordult, hogy férfi csomagjába melltartó,
nőébe bajuszkenőcs került.
Minden szépen ment,
a lelkek teherbeestek az élvezettől,
de egy mezítlábas, ingnélküli hajléktalan
nyomorult is közéjük tévedt.
Kitűnt, hogy nem is gyónt s áldozott,
s előlötti méltatlankodásukat vastagon kenték rá,
végül nemes szívéktől áthatva kezébe nyomták
egy áruház papir-reklámszslóját,
egy bokavédőt s egy nyakkendőt.
A hajléktalan szája megnyílt,
gúnyos mosolya úgy tátongott mint egy kidőlt cipő,
csupasz lábára felhúzta a bokavédőt,
ingnélküli testére felkötötte a nyakkendőt,
a papirszslót magasratartva rohant kifelé.
Mindenki ijedten rebbent félre előle,
s valami nagyon furcsa szellő
csapott végig hirtelen a termen.

Az egyik nemes hölgynek
csak ennyi megjegyezni valója volt: Meg se köszönte!

Tisztességes verseny

„Tíz pengőt naponta játszva megkereshet!”

— szólt a hirdetés. —

„Tíz pengőt naponta játszva megkereshet!”

— mondta a főnök a hirdetésre megjelent
míg bízható, jólöltözött uraknak. —

„Gyártmányom olcsó és biztos hatású poloskaírtószer,
eladni könnyű, mert ha külföldi vendéggel nincs is,
de poloskával zsúfolva van szép fürdővárosunk.”

Cipelte egy napig, kettőig, háromig;
a könnyen eladható szer tizenöt nap alatt
nyolcvanhét fillért jövedelmezett.
Évek óta szenvedett hidegtől, melegtől, gyaloglástól,
éhségtől, fáradtságtól, szíve majd kiesett a kintől,
s ez újabb kudarc beleszúrta az utolsó tövist,
mit még az élet tartogatott számára.

A huszadik nap megírt másfélkiló búcsúlevelet
és előre megfontolt szándékkal
megivott hat üveggel a veszedelmes szerből,
melynek oldalán rémesen vigyorgott a halálfej,
s várta, hogy a lélek kiszálljon
ügyönyörködéstől cafatokban lógó testéből.
De a halálnak más dolga lehetett, mert nem jött,
csak gyomra émelygett órákon keresztül,
hányt volna, ha lett volna mit,
s öklendezés közben jött rá a nagy titokra,
hogy a veszedelmes írtószer nem más,
mint különféle színre festett petróleum.
Boldogan dörgölte össze kezét, már örült az életnek
mert e titok révén megtalálta
érvényesülésének kereskedelmi módját,
mit eddig földig lógó nyelvvel sem bírt elérni.

Vett egy liter petróleumot és halálfejes cédulákat,
feladott egy hirdetést:

„Húsz pengőt naponta játszva megkereshet”

— s beállt a többi tisztességes versenyző közé.

Szerelmi vallomás

Elment szerelmet vallani.
Magára húzta ünneplő ruháját, cipőjét,
brillantínnal kifényesítette haját,
két marokkal telehintette fehérneműjét
a diszkrét illatú „888-as Eau de Cologne”-val.

Útközben virágot vásárolt
s különféle moziból ellesett
szerelmi szavakat idézgetett.

A lány már várta, (ki tudja hányadszor)
szintén úgy mint egyes filmekben látta,
szende arccal, két három cserép hervadt,
csenevész virágot locsolgatva.

„Édes szerelmem, gyönyörű rubintos virágom,
csókolom a lábadnyomát harmatos bogaram” —
s zuhogott a férfiből a betanult idézetek árja,
mint tartályból a víz,
melynek zsinórját megrántják használat után.

Az adott percben (úgy mint más ezerszer)
belépett a mama, mire a férfi gyűrt ruhával,
égnek álló hajjal, félrenyargalt nyakkendővel,
szepegve előadva:

— Feleségül kérem kedves lányát Iluskát.

A mama szája szétterült, mint hideg zsírban a málé
s megihletődve mondta: „Áldásom rátok”.

Hisztérika

Míg el nem vetette magát vele feleségül,
nyála csorgott érte;
bezzeg utána megoldotta kötelékeit
az idegeihez láncolt vérebeknek.

Ha korán jött:

— Talán féltékeny vagy? — ezzel fogadta.

Ha későn: — Biztos a szeretődnél voltál!

Ha leült: — Minek ülsz le? . . .

Ha állt: — Miért nem ülsz le? . . .

Ha dohányzott: — Ne füstölj!

Ha nem: — Miért nem dohányzol?

Ha kinyitotta az ablakot: — Huzat van!

Ha becsukta: — Bűz van!

Ha jókedve volt: — Minek örülsz?

Ha rossz: — Miért vágsz oly keserű pofát?

Ha moziba mentek: — Miért nem színházba?

Ha színházba: — Miért nem moziba?

Ha sehova: — Miért ülünk itthon?

A férj fogyott, mint a csordából kivert ökör,
hosszú beadványban kérte a Tek. Törvényszéket,
válassza el párjától,
s ha hidakon ment keresztül, hajsza tartotta,
hogy rendőrségi rovatba ne kerüljön a neve.

A törvényszék nem választotta el,
a felsorolt okok nem voltak elegendők
a házasság felbontására,
máskülönben is az asszony tanukkal igazolta,
hogy szereti férjét.

Évek múltak,
húst csak műszerrel lehetett felfedezni rajta,
arca megrepedezett, tekintete tompává vált,
míg az asszony terült, mint gyenge fűtől a tehén,
arcán, nyakán mázsaszámra ült a szalonna.

Egy este terítve volt, az asszony kiadta a rendelkezést:

— Ehetünk . . .

Elmondták az asztali imát s vacsora után rátámadt:

— Annyit eszel mint egy ló.

Másnap alig nyúlt az ételhez
s a hálaadó ima után ismét rátámadt:

— Miért nem zabálsz, már a főztem sem ízlik? . .

A férjnek elsötétült a szíve,
óvatosan kilopódzott a lakásból,
a hátsó lépcsőn felcipelte magát az ötödik emeletre
és átdobta magát a rácson.

. . . sikoltva borult rá az asszony:

— Lajcsikám, miért tetted ezt,
mikor tudod, mennyire szeretlek!

Illem

Ebédre volt hivatalos
Tipp-topp elegánsan, virágcsokorral lépett be,
kezet csókolt a háziasszonynak,
pacsit adott a gyerekeknek, megölelte barátját.

A fogások borzalmasan rosszak voltak,
a leves hideg és ízetlen, a hús kemény és rágós,
a mártás forró és kozmás,
a tészta fanyar, a kávé keserű, a bor savanyú,
de a háziasszony kedves és bájos volt,
vége-hossza nem volt a kínálgatásnak:

— Na még ebből tessék, na még abból.

Étvágya már a levesnél felmondta a szolgálatot,
de illemszerűen evett tovább, dicsérte jószágukat,
habár gyomrában a sok keserű, savanyú, fanyar,
félíg nyers, kozmás étel forrt, kavargott,
zúgott, morgott, mint kitörni készülő vulkán,
illetlen szelek feszítették, hevítették,
szeme felakadt a kintől, majd megüvegesedett,
homlokán nagy cseppekben ült a hideg verejték,
de a háziasszony csak tovább kínálta:

— Na még ebből tessék, na még abból.

Evett, evett,
képzeletében a félíg nyers húsok vén marhacsordái
öklelni készülve rohantak feléje,
szájaszélére nagy sebet harapott az undor,
finom fehérműje, gallérja
ronggyá kocsonyásodva tapadt testéhez,
ereje mind jobban-jobban ernyedt,
már mintha csak a föld alól hallotta volna
a háziasszony bájos unszolását,

— Na még ebből tessék, na még abból.

Mikor illedelmesen végig evett mindent,
szédülten feszengett székén,
majd lezuhant róla s 38,6 fokos lázzal
haldokolva szállították a legközelebbi kórházba.

Nevelés

Nyolc éves volt,
még idegen ebben a római jog és magántulajdonos világban.
Nyolc évével vágyta megismerni a jót, a szépet,
míről a tanító órákhosszat beszélt az iskolában,
pap a templomban,
szülei az otthonukban,
fűszeres a pult mellett,
hentes a véres húsok közt,
mindenki, akivel csak szóbaállt.
. . . És nem rajta múlt, hogy mind e kiválóságokat
élete végéig nélkülözni volt kénytelen.

Ha igazat mondott, megverték,
— hazudni kezdett.
Játszani csak kímérten volt szabad,
— fejetlen lett.
Fára, gödörbe tiltva volt a mászás,
— gyáva lett.
Társait, ha rosszat csináltak, be kellett árulnia,
— stréber lett.
Mindég és mindent csak kérni volt szabad,
— alázatos lett.
Szülei magukat állították követendő példának,
— buta lett.
Minél jobban öltözött ember jött hozzájuk,
aszerint kellett mélyebbet köszönni,
— megtanulta ruha szerint ítélni az embert.

Ezzel a „jóneveléssel” került ki az életbe,
s téved aki azt hiszi,
hogy elveszett ember lett belőle,
mert alázatossága, strébersége,
gyávasága, butasága folytán
jól fizetett, nyugdíjas állásba került
s a kényelmes hivatali székbe lemosolyogta
gerinces, jellemes, okos társait,
akik azt hangoztatták,
hogy ebben a társadalomban nem lehet érvényesülni.

Uccalányok

Testük élőhúsjárda,
melyen egy-két pengőért ellehet jutni
az asszonyi gyönyörök rosszul fűtött előszobájáig,
vagy a kórházak venereás osztályára.
Ők a szájpadrátnélküli hamisfog,
tört arannyal egyenlő az értékük,
bűdösségük, hazugságuk,
ezer különbözőkép elmondott élettörténetük
elmaradhatatlan a mai nagyváros életéből.
De ha a sikátorok gyertyáit kezdik eloltoztatni,
új terítéket, új bort tesznek az asztalra,
mindenkinek lesz asszonya és kenyere,
ők is belekerülnek az olvasztókanálba,
s bárcájuk egy lezárt kornak lesz
a halotti bizonyítványa.

Uccasarak

A sarokra senkisék készül,
mindenki csak „úgy” odakerül,
odasodorja a társadalom rideg logikája,
mert könnyebb az utat a világ végéig megtenni,
mint a legközelebbi uccasarakig.
Uccalányok, koldusok otthona,
elhasznált férfi, női munkaerő,
feslett nyershús szeméttetelepe ez,
s a polgári szemmel nézett romantika,
mely ezek boldogságáról regél — hazugság —
mert vannak akik még a citromhéjjal is kereskednek.
Ezek nem értek rá „becsületüket” férjüknek tartogatni,
mert hozzájuk mindenki
már idő előtt becsúszva szándékkal közeledett,
ezek nem értek rá családot alapítani,
mert ahol születtek és nevelkedtek, nem család volt,
hanem élelmiszert hajszoló üzem,
ezek nem érnek rá tisztességben megőregedni,
mert életük olaján más zsírosodott,
nekik csak a rum maradt,
szaguk, címerük és előnevük: „Lumpen”.

Két deci

Két deci egyszer,
két deci kétszer,
két deci háromszor,
rózsafelhők tornyosodnak a fejekben.
Két deci négyszer,
két deci ötször,
két deci hatszor,
eszükbe jut, hogy nincsen jól így a világ.
Két deci hétszer,
forradalmi hangok csapnak fel.
Két deci nyolcszor,
puska után kiabálnak, barrikádra készülnek,
de indulás előtt isznak még egyet.
Két deci kilenceszer,
Két deci tízszer,
lelkesedés a baloldaltól átcsap a jobbra
Két deci tizenegyszer,
már csirkefogózzák a forradalmárokat.
Két deci tizenkétszer,
éltetik a királyt.
Két deci tizenháromszor,
már a királyt sem éltetik.
Két deci tizennégyszer,
megállapítják, hogy minden úgy van jól, ahogy van.
Két deci tizenötször,
ihajlázva, csuhajlázva kibuknak a korcsmaajtón.

Bölcsődal

Az apa összeállt egy másik nővel,
az anya ottmaradt faszénszagával, nagy lábával,
reumás karjával, fájó derekával,
ki nem hordott álmú éjszakáktól vörös szemhéjjával,
nemrég született kislányával
és három havi lakbérhátralékkal.

Csak hat hetes volt,
de úgy érezte, hogy harminc év óta éhezik
s ha lépéseket hallott a citromosláda körül,
mely bölcsőjéül szolgált, reszelő sikoltásba fogott.
Kevés tej, sok mákhéj volt a tápláléka, éjjelenként,
ha az éhség kirúgta szeméből az álmod s felsikoltott,
az anya mérgesen szájába nyomta a cuclit,
mert az ő melléből a tejet kiszívta a foglalkozása
és bölcsődalul ordítása szolgált:

— Zabálj és dögölj,
ette volna meg a fene azt a csirkefogó apádat,
nekem is azt a vén bestia fejemet,
mikor a világra hoztalak,
most kínlódhatok veled, míg az a strici éli világát,
csitt-csitt-csitt, ne rontsd párórás pihenésem,
mert ládástól váglak az udvar közepére . . . —
s átkozódva, a fáradtságtól félig kimondott szavakkal,
gyűlölettől öklöbeszorított kezekkel
esett vissza vackára.

H. R.

Két lába vasból van,
félszeme üvegből
gégéje ezüst cső,
testében három szerb golyó,
mellén harminc deka kitüntetés.
sapkáján két betű: H. R.

Télen a hidegtől, nyáron a melegtől
sütötte az aszfalt, ahogy ülve koldult.
Gyűlölte az egészségeseket,
ahogy épkezláb elvonultak előtte,
gyűlölte a fukar sziveket, ahogy befele fordultak,
gyűlölte a szemeket, ahogy levegőnek nézték,
gyűlölte a füleket,
ahogy becsukódtak kérő szavai előtt:
— Szegény hadirokkantnak! —
Zsírosakat köpött fukarságuk után,
de ha tiszt közeledett feléje,
kihúzta magát és fakezével nagyot szalutált.

Kisértetek

Kisért a bukaresti szoba,
mely zsúfolva volt ágyakkal,
éjjel szerelmi nagyüzem volt
bedóba folyt az ön- és vérfertőzés,
házasságtörés, lánygyalázás,
kabát, öngyújtó, cigarettalopás,
de a pénz felől nyusodtan aludt mindenki.
Kisért a konstanzi matrózkocsmá,
hol kupléénekes voltam,
(drámai színésznek készültem)
sanzónjaimból csöpögött a disznóság,
s „művészetem” után tele lettek a szobák
erotikus feszültségtől gőzölgő párokkal
s én százalékot kaptam utánuk.
Kisért a felsorolhatatlan sok város
piszkos csapszéke, hol sramlizenész voltam,
kadarkát, rizlinget, rumot, sört, feketekávét
kellett összeinnom akaratom ellenére,
mert visszautasításával nem sérthettem meg a vendéget
s zárás után véresek voltak a szemeim,
tüdőmről fekete genny szakadt le a füsttől.
Kisért a kikötői munka,
hol hús társammal egy angol gőzöst ki,
„Durazzo” póstagőzöst beszeneltük,
nyers húsig feltört a hátam a 90 kilós kosaraktól,
lábamszárán mint kifakadt hurka feküdt végig a viszér
s annyira nyomorult voltam,
hogy egy mólón kóborgó kutyát megírgyeltem.
Kisértének a különféle gyárimunkák,
hol télen a hidegtől kezem a vashoz ragadt,
nyáron citromosvizet kellett innom,
hogy össze ne essek munkahelyemen.

Kisértenek a különböző országok börtönei,
a hónapokig tartó toloncolások,
mert egy ország sem akart fiának elismerni.
Kisértenek az országútak
s itt emlékszem meg arról az öregasszonyról,
ki egy szénaboglya tövében akadt rám,
sírva fakadt összerozsdásodott külsőm felett,
kosarából enni adott s tüzet köpött az elnyomókra.
Voltam tetves, rongyos, rühös, hajléktalan,
voltam tisztviselő, ujságíró, színész, napszámos,
műszerész, fűtő, zenész, csatorna munkás, piaci árus,
Dobrudzsában gabonaátvevő és még egy csomó más,
s ha azt a sok keserű nyálat,
mi ezek után bennem maradt, felköhögném,
szétfakadna a föld, mint egy túlélrett kelés.

T A R T A L O M M U T A T Ó

Az út	3
2000 Volt	4
Temetés	5
Kopó	6
Informátor	7
Sztrájkőrők	8
Bedó	9
Urasági cseléd	10
A nyugdíjas	12
Rizs	13
Dohánykertész	14
A padok	15
Kultura	16
Szeretetsomág	17
Tisztességes verseny	18
Szerelmi vallomás	19
Hisztérika	20
Illem	22
Nevelés	23
Uccalányok	24
Uccsarok	25
Két deci	26
Bölcsődal	27
H. R.	28
Kisértetek	29

Perneki Mihály eddig megjelent könyvei:

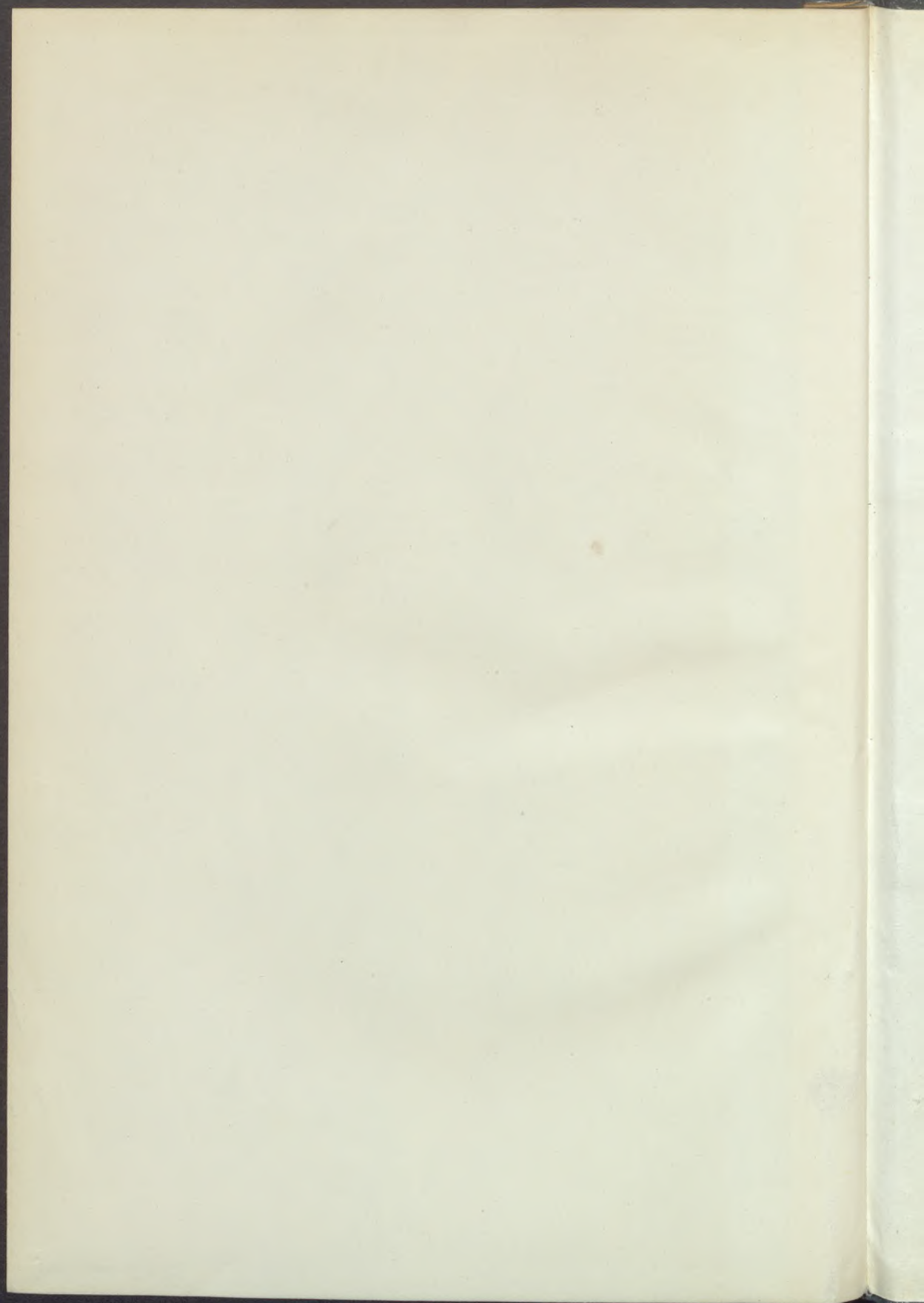
UCCAI KÖNYOMATOS

ÁGYRAJÁRÓK

1972 SEP 13

